

UPPSALA
UNIVERSITET

2019-03-28 Dnr UB 2019/21

Uppsala
universitetsbibliotek
Box 510
752 37 Uppsala

Lars Burman
Överbibliotekarie

E-post
lars.burman@ub.uu.se

Telefon
018-471 39 10
070-425 03 69

Besöksadress
Carolina Rediviva
Dag Hammarskjölds väg 1

Hemsida
www.ub.uu.se

**Rektor
Uppsala universitet**

Uppsala universitetsbiblioteks verksamhetsberättelse 2018

Härmed överlämnas Uppsala universitetsbiblioteks verksamhetsberättelse för 2018. Verksamhetsberättelsen har presenterats och diskuterats vid Biblioteksnämndens sammanträde 31 januari 2019.

Bibliotekets uppdrag är att som infrastruktur ge bästa möjliga stöd inom universitetet. Detta skall ske på ett kostnadseffektivt sätt. Uppsala universitetsbiblioteks uppgift är att svara för hela lärosätets biblioteksstöd. Det är organisatoriskt placerat direkt under Rektor.

Ett universitetsbibliotek har fyra huvuduppgifter: utveckling av samlingar, interaktion med forskning/utbildning, vetenskaplig kommunikation/publicering samt utvecklande av fysiska platser för studier och forskning. Verksamheten sträcker sig från vård av kulturarvssamlingar till materialdigitalisering och systemutveckling. Universitetsbiblioteket finns på elva platser i Uppsala och Visby. En tolfte plats finns i Lövestabruk i Norra Uppland där det historiska Leufsta-biblioteket är beläget.

Visionen för biblioteket formuleras i dess Mål och strategidokument, som antogs av Biblioteksnämnden i april 2017 (UB 2017/30). Där understryks att biblioteket är en infrastruktur för forskning, utbildning och samhällets kunskapsutveckling. Förmedling och tillgängliggörande är centrala begrepp, liksom integration i universitetets helhet. Resurser för forskning, undervisning och lärande skall snabbt, smidigt och okomplicerat ställas till användarnas förfogande. Biblioteket skall vidare vara tydligt i sin identitet och klargöra sin roll som stark inrättning för kunskapsinhämtning, kunskapsspridning, kunskapsutveckling, kunskapsrespekt och kunskapsbevarande.

Verksamhetsberättelsen för 2018 disponeras utifrån universitetsbibliotekets övergripande Mål och strategier. När siffror nedan sätts inom parentes gäller dessa 2017.

Biblioteket har utvecklat sin metodik för att bättre ta tillvara användarnas erfarenheter och upplevelser (user experience, UX) vilket lett till konkreta förändringar och förbättringar i både inom service och tjänster, i biblioteksrummet och inom digital informationstjänst. Bibliotekets digitala närvaro har undersökts i ett särskilt projekt med mål att erbjuda en digital biblioteksmiljö som bättre utgår från användarnas behov och lätt kan anpassas efter verksamhetsförändringar. Bland förändringarna märks utvecklat programutbud i labben, förenklad avhämtning av reserverade böcker, utformning av ny informationsdisk, fler tysta läsplatser och ändrad (minskad) bemanning, men förlagd till efterfrågad tid. Hylluppställning, skyltning, ljudzoner och möblering har också utvecklats med UX-metoder och arbetet fortsätter.

I universitetets egen utvärdering KoF 17 undersöktes forskarnas nöjdhet vad gäller infrastrukturer och stöd. Bibliotekets service och digitala media var det område som fick högst betyg. 88 % gav betyget ”to a large” eller ”to a very large extent” vad gäller nöjdhet.

Organisation och ekonomi

Den digitala utvecklingen innebär att den forna fakultetsindelningen av fysiska bibliotek och tjänster minskar i betydelse. För att erbjuda ett effektivt stöd till minsta möjliga kostnad har biblioteket fortsatt sin utveckling mot ett samlat bibliotek inom ett sammanhållet universitet. Fortsatt biblioteksutveckling är nödvändig eftersom resurserna minskat varje år samtidigt som arbetsuppgifterna blir fler. Biblioteket har mött utmaningarna genom ökad samordning och specialisering. Med konsistoriets beslut om samlad finansiering av UUB i VP 2019 ges möjligheter att ta ytterligare steg i utvecklingen. Biblioteksnämnd och biblioteksråd pekar ut riktningen för UUB:s verksamhet och stödjer biblioteket i dess arbete.

Antalet anställda minskar kontinuerligt. Förändringar inom personalstyrkan ställer krav på kompetensöverföring och kompetensförnyelse. Varje gång personalresurser frigörs inom organisationen (genom pensionsavgångar, tjänstledigheter och effektiviseringar) görs en noggrann analys av var i organisationen en eventuell rekrytering medför störst nytta.

Almedalsbiblioteket i Visby är landets enda sambibliotek. Det är såväl en del av universitetsbiblioteket som huvudbibliotek för Gotlands folkbiblioteks-verksamhet. Under året har arbetsformerna vid Almedalsbiblioteket setts över av en projektledare och en omorganisation har genomförts.

Stort arbete har under 2018 lagts ner på att säkerställa att biblioteket följer den nya GDPR-lagstiftningen (dataskyddsförordningen).

Universitetsbibliotekets resultat 2018 uppgick till +1,7 mnkr. Resultatet för 2017 var -3,6 mnkr. Resultatet 2018 är 10,5 mnkr bättre än budget. Det balanserade kapitalet per den 31 december 2018 är ett underskott på -4,4 mnkr, vilket motsvarar 1,7 % av bibliotekets omsättning.

2018 var intäkterna sammantaget 261,9 mnkr, vilket är en ökning med 5,2 mnkr i jämförelse med 2017. Av dessa intäkter står vetenskapsområdena tillsammans med konsistoriet för 223,3 mnkr. Övriga intäkter är 38,6 mnkr. Intäkterna från vetenskapsområdena och konsistoriet har ökat med 6,6 mnkr vilket förklaras genom ökad tilldelning. Övriga intäkter har minskat med 1,4 mnkr jämfört med 2017. Övriga intäkter består av ett flertal olika poster. Bland skillnader mellan 2017 och 2018 märks en engångsintäkt för RFID under 2017 och ökade intäkter från DiVA under 2018.

Kostnaderna uppgick 2018 till 260,2 mnkr, en minskning med 0,1 mnkr i jämförelse med 2017. Personalkostnaderna har under året ökat med 2,4 mnkr vilket beror på löneökningar. Personalstyrkan har minskat genom att tjänster inte återbesatts och därmed har 1,6 miljoner sparats. Kostnaderna för mediainköp i form av databaser, tidskrifter och böcker uppgick till 54,9 mnkr 2018, vilket är 6,4 mnkr mindre än budgeterat. Minskningen består av uteblivna kostnader på grund av det uppsagda avtalet med Elsevier.

Inköp av databaser och tidskriftsprenumerationer görs huvudsakligen inom ramen för BIBSAM-konsortiet. Genom nationell samordning är den våldsamma prisökningen på media tänkt att dämpas och övergången till Open Access (Öppen tillgång) underlättas. Under året har BIBSAM-arbetet mer än tidigare hamnat i fokus för universitetsledningarnas intresse. En av följderna är uppsägningen av Elsevieravtalet.

En växande företeelse är så kallade off-set-avtal som innebär att forskarnas direkta kostnader (APC:er) för OA-publicering elimineras. Istället ökar kostnaderna för biblioteksavtalen. Under 2019 kommer frågan att ställas på sin spets genom att BIBSAM inte längre accepterar avtal utan OA-klausul. Det kan förväntas att medel för publiceringskostnader som hittills funnits på fakulteterna behöver överföras till UUB. Under 2018 igångsatte biblioteket en utredning av universitetets APC-kostnader, vilken kommer att tjäna som underlag i det fortsatta arbetet.

Samlingar

Kärnan i biblioteksuppdraget är att ställa informations- och kunskapsresurser i användarnas tjänst. Under 2018 avsattes drygt 61,3 (59,0 mnkr) för inköp av främst digitala men också fysiska informationsbärare. Det fysiska beståndet uppgår till 152 683 (149 183) hyllkilometer. Universitetsbiblioteket tillhandahöll under det gångna året 567 243 (557 427) e-böcker, 26 556 (30 020) elektroniska tidskrifter och 225 (225) databaser. Jämförelser mellan fysiska och digitala medieresurser är vanskliga men trots de 150 hyllkilometerna böcker och tidskrifter kan biblioteket idag bedömas ha en större andel licensierade digitala än fysiska medier.

Biblioteksnämnden fastställde 2018 en bevarandestrategi för universitetsbiblioteket. Denna innebär tydlighet för biblioteket och bättre insyn för användarna kring vad som kan och ska bevaras. Strategin tjänar också som ett instrument för planering av framtida insatser när det gäller magasin, konservering och digitalisering. Arbetet fortsätts med lokala bevarande- och gallringsplaner för varje enhet. Kungliga biblioteket har 2018 tagit initiativ till en översyn av pliktlagen, vilket kan komma att påverka UUB:s framtida mediaförsörjning.

1 juli 2018 upphörde avtalet med Elsevier. Med stöd av landets universitetsledning valde BIBSAM-konsortiet att säga upp avtalet, vilket lett till att nya Elsevier-tidskrifter sedan i juli inte kunnat tillgängliggöras. Skälen till uppsägningen är dels icke mötta krav på Open Access-tillgång, dels den stora fortsatta kostnadsökningen. Uppsägningen har inneburit problem för forskare, men biblioteket har i görligaste mån sökt stödja dem med informationsinsatser om legala vägar att nå artiklar. Fjärrlåneavgiften för universitetets forskare har tagits bort för att underlätta mediatillgången. Situationen har inneburit en minskning av avtalskostnader med drygt 6 mnkr.

Införandet av RFID 2017 har under det gångna året lett till enklare hantering av fysiskt material. Systemet innebär även förbättrat stölskydd samt utökade möjligheter att ta ut statistik. Det nya systemet har också underlättat för låntagare genom att universitetets campuskort nu äntligen fungerar som lånekort.

Under året har fjärrlånehanteringen centraliserats. Effektivitet och arbetsflöden har förbättrats och det har blivit lättare att upprätthålla en hög och samlad kompetens. Förändringen har också inneburit att samarbetet med informationstjänsten utvecklats.

Webben är navet för UUB:s digitala närvaro genom tillgång till söksystem och resurser. Webben hade 2018 2 665 115 (2 583 291) besök. Nästa digitala steg för den som behöver stöd är att vända sig till ”Fråga biblioteket”, den centraliserade tjänst som skapades i december 2016 och ger svar via telefon, chat och e-post. En analys av utvecklingen visar att användningen av tjänsten är relaterad till fysisk arbets- och studieplats. Inom HumSam-området ställs gärna frågor direkt i de fysiska informationsdiskarna istället, eftersom studenten/forskaren ändå ofta befinner sig på biblioteket. Anekdotiskt kan tilläggas att Fråga biblioteket ofta får frågor från studenter som arbetar på plan 9 i Carolina Rediviva. Det är enklare att ställa frågor digitalt än att ta hissen ner till entréplanet. Under 2018 har sammanlagt 12 426 (9717) frågor hanterats, varav drygt hälften per e-post. Drygt 75% av alla frågor besvaras direkt i Fråga biblioteket. Övriga skickas vidare till ”second line”, specialister inom biblioteket.

Utnyttjandet av de digitala samlingarna går fortsatt uppåt. Under 2018 gjordes 6 212 893 (5 843 672) miljoner universitetsinterna fulltextnedladdningar ur databaser, e-böcker och e-tidskrifter. I enlighet med bibliotekets strategier prioriteras digitala förvärv även om det vetenskapliga och pedagogiska landskapet är sådant att pappersbundna medier också måste tillhandahållas. Antalet fysiska lån minskar dock för varje år. 2018 var antalet 156 716 (178 378). Lån/framtagning i specialläsesalen visar emellertid en fortsatt uppgång. Ur handskrifts- och musikalisamlingarna gjordes 3137 (3072) lån, och ur äldre tryck 3158 (2051).

Digitalisering

Bibliotekets digitalisering av äldre material har fortsatt att öka kraftigt: 14 701 (3 531) katalogposter skapades i Alvin 2018 och

sammanlagt 215 407 (147 691) bildfiler. Antalet uppladdade bildfiler var fyra gånger så stort som år 2016. Sammanlagt finns i Alvin nu totalt drygt 550 000 fritt tillgängliga filer från Uppsala universitetsbibliotek. Nästan 14 miljoner filer laddades ner runt om i världen ur Alvinsystemet. Till det nydigitaliserade Uppsalamaterialet hör bland annat 100 medeltida handskrifter (av totalt c. 1000), 390 handritade kartor, Leufstas och Gimos musiksamlingar, papyrer, sköldebrev, cirkusaffischer och P.A. Säves gotländska samlingar. Projektet med att tillgängliggöra Carl von Linnés samlade korrespondens avslutades och materialet överförs nu till Alvin. Målet att digitalisera 5000 av Uppsala universitets äldre dissertationer kunde inte uppnås, främst på grund av KB:s införande av den nationella katalogen Libris XL, vilket innebar att arbetet fick pausas under tre månader. 2535 av dissertationerna digitaliserades emellertid under 2018 och planen är att samtliga universitetets dissertationer tryckta 1605–1855 kommer att finnas digitaliserade år 2020. Det ligger inom räckhåll att digitalt tillgängliggöra samtliga doktorsavhandlingar och all acta-utgivning som någonsin producerats vid Uppsala universitet. Ett mål skulle kunna vara att detta är gjort vid universitetets 550-årsjubileum år 2027.

Genom den nu storskaliga digitaliseringsverksamheten underlättas inte bara det traditionella forskningsarbetet. Digitaliseringen ger också forskarna möjlighet att arbeta med nya digitala metoder, inte minst inom humaniora. Dessutom möjliggörs nya sätt att undervisa.

Det har blivit lättare och oftast billigare att beställa digitalisering vid UUB. Digitaliseringsflödet har förbättrats. Till de viktiga institutionella beställarna hör Litteraturbanken, som tillgängliggör svensk skönlitteratur.

Fyra äldre papperskataloger har digitaliserats under året. Nu är samtliga kataloger över musikalier nåbara på nätet. En av de digitaliserade katalogerna är den unika kortkatalogen över personverser. Två så kallade ”hackaton” har anordnats i anslutning till detta, där bibliotekspersonal och frivilliga – främst studenter – tillsammans ökat kvaliteten i indexeringen. Digitaliseringen av äldre kataloger gör materialet mer synligt för forskaren. Lånehanteringen har effektiviserats genom elektroniska beställningar.

Målet att 2018 slutföra överflyttningen av Katalog -63 (kortkatalogen för åren 1963–1975) till den digitala katalogen

Libris har inte kunnat uppnås. 50 kortlådor (8 %) återstår. Dock har den digitala sökbarheten inneburit att lånen ökat väsentligt av böcker i UUB:s samlingar från denna period. Inte sällan har UUB bestånd som saknas vid andra svenska forskningsbibliotek.

Skälet att K-63-projektet försenats har varit Kungliga bibliotekets införande av en ny katalog (Libris XL) som inneburit stora försämringar för katalogisatorerna vid de större universitetsbiblioteken. Produktiviteten har sjunkit och forskare och studenter har fått vänta längre även på nya böcker. De initiala problemen är ännu inte övervunna men förhoppningen är att Libris XL skall utvecklas till ett användbart redskap inom Bibliotekssverige.

Vid biblioteket bedrivs sedan tidigare flera externt finansierade infrastrukturprojekt – inte sällan med höga krav på forskningskompetens. Ett prestigeprojekt är ”Biblioteket vid Leufsta bruk”, igångsatt 2018 i samarbete med nationalbiblioteket i Nederländerna. Projektet finansieras av Riksbankens Jubileumsfond. Det står redan klart att många av de nederländska böckerna är unika och inte står att finna i andra offentliga bibliotek.

UUB:s samarbete med Adam Mickiewicz-universitetet i Polen inom projektet Krigsbyten från Poznań har utvecklats under året, bland annat genom en veckolång workshop. Under denna blev ett stort antal polska provenienser identifierade och här gavs även en genomgång av äldre polska bokband och deras kännetecken.

Projektet med att tillgängliggöra den omfattande samlingen av stamböcker från 1500-talet till 1900-talet har avslutats under året. Med hjälp av anslag från Riksbankens jubileumsfond har samlingen digitaliserats och katalogiserats samt publicerats i Alvin.

I december meddelade Svenska förläggarföreningen att man till UUB donerar Adam Helms bokbranschhistoriska samling. Med donationen följer den prestigefulla Adam Helms-föreläsningen som från 2019 kommer att arrangeras i Uppsala.

Årets viktigaste raritetsförvärv var ett Linnéporträtt utfört av den gustavianska konstnären Jean Eric Rehn. Ett av de allra sista Linné-porträtten i privat ägo har alltså nu återförts till Sverige och till botanikerns eget universitet.

Litteraturbevakning sker idag i första hand genom olika digitala metoder, t ex PDA och EBA, där t ex ett förslags hela utgivning görs tillgängligt under en period för användarna via bibliotekets sökfunktion och därefter görs förvärv efter användningsfrekvens.

Bibliotekets förvärvsplaner revideras tillsammans med institutionernas kontaktpersoner för att fånga upp nya behov och göra rätt prioriteringar – ambitionen är att göra användarstyrda och/eller användarnära förvärv. Resurserna är idag för små för traditionell litteraturbevakning.

Interaktion

Universitetsbibliotekets samspel med forskarna, lärarna och studenterna vid Uppsala universitet har funnit sin form i Biblioteksnämnd och Biblioteksråd där strategiska frågor kan behandlas. Ämnesbiblioteksavdelningens enhetschefer ingår som ledamöter i universitetets intendenturstyrelser och får därigenom goda möjlighet att interagera med prefekter och föreståndare.

Central är bibliotekets undervisningsverksamhet, vilken ägnas bland annat grundläggande och avancerad informationssökning och referenshanteringssystem. Även doktorandundervisning i informationssökning bedrivs. Under året har 1301 (1374) timmar undervisning meddelats av sammanlagt 38 (47) olika personer inom biblioteket. Antal deltagare var 14 633 (16 264). Bland annat inom TDM (Text and Data Mining) har workshops genomförts tillsammans med institutioner för att utveckla digitala färdigheter hos studenter, doktorander och forskare.

Under året har biblioteket utvecklat digitala läresurser som ger effektivare och utökat stöd. Arbetet har skett i samverkan med institutioner på BMC, Blåsenhus och i Engelska parken. Ett resultat av satsningen är egenproducerade introduktions- och sökstrategifilmer riktade till nya studenter samt ett samarbete kring digital humaniora med två filmer kring personverser och OCR-rättning av katalogkort. Filmerna exemplifierar hur biblioteket utvecklat sin pedagogik för distansundervisning.

Biblioteket stödjer och samarbetar med forskningsnätverket Digital humaniora Uppsala (DH Uppsala) vid Engelska parken genom workshops och undervisning. Biblioteket är också representerad i DH Uppsalas styrgrupp.

Universitetsbiblioteket har 2018 anordnat ett tiotal ”En kvart över”, föredrag där forskare presenterar sitt arbete för studenter och allmänhet. Sammanlagt har föredragen nått c. 500 personer.

Under Almedalsveckan arrangerades ett videosänt seminarium om det kommande förslaget till nationell biblioteksstrategi. Deltog gjorde ÖB, utredare Erik Fichtelius och Almedalsbibliotekets chef Johanna Hansson, som under våren 2018 även hade utsetts till ordförande för Svensk Biblioteks förening.

Nationell samverkan sker inom SUHF:s bibliotekschefforum, där ÖB är ledamot i styrgruppen. Det sker också inom DiVA- och Alvin-konsortierna och deras styrgrupper och genom en rad andra samarbeten med bibliotek och kulturarvsinstitutioner. UUB har tagit emot många studiebesök - t.ex. RAÄ, KB, Örebro – vilket inte bara lett till berikande erfarenhetsutbyte, utan också till insikt att UUB:s utveckling uppmärksam följs. En benchmarkingövning genomfördes i Uppsala tillsammans med ledningsgrupperna vid Göteborgs och Oslos universitetsbibliotek.

Samverkan nationellt och internationellt sker även genom deltagande i olika nätverk, konferenser och organisationer. Biblioteket är en aktiv medlem av internationella sammanslutningar som IFLA, LIBER, EAHIL och CERL. Överbibliotekarien utsågs 2018 till styrelseledamot i LIBER. Av särskild betydelse är annars bibliotekets arbete inom universitetsnätverken U4 och Matariki. Den första serien av humaniora-seminarier inom Matariki-samarbetet avslutades i Uppsala 2018. Ett av de tydligaste resultaten av serien är att ”library stream” och ”faculty stream” flutit samman.

Publicering

Arbetet med vetenskaplig kommunikation (”scholarly communication”) handlar om publiceringsdata, information om publiceringsvägar, stöd till forskningsspridning, insatser inom Open Access och inom Open Science. Vid biblioteket genomförs en väsentlig del av detta arbete inom DiVA-miljön.

Under året har stödet till forskare inom vetenskaplig publicering ökat, bland annat kring stöd kring publiceringsstrategier, Open access och altmetri. Föreläsningar och besök hos institutioner och forskargrupper har bidragit till ett tätare samarbete mellan biblioteket och institutioner.

DiVA är ett nationellt samarbete som har sin bas i Uppsala och 2018 fick sin 48:e medlem. Under året beslöt dessutom Malmö universitet att träda in i konsortiet. DiVA har under året utvecklats med ny funktionalitet med möjligheten att redovisa forskningsprojekt och dess publikationer. Arbetet har bland annat bedrivits i samarbete med Vetenskapsrådet.

Fulltextnedladdningarna ur hela DiVA-systemet uppgick under året till 48 (47) miljoner. Uppsala universitets andel var 2,46 (2,78) miljoner. Under 2018 laddades 10 109 (7447) nya fulltexter upp från Uppsala universitet i DiVA-portalen. Kvalitetsarbetet vad gäller publikationsregistreringen fortsätter och har starkt stöd av den bibliometriker som är anställd inom UB. Det måste dock konstateras att resurserna för kvalitetskontroll är ansträngda.

Biblioteket samordnar också universitetets utgivning av ca 75 publikationsserier i Acta Universitatis Upsaliensis. Grafisk produktion och Avhandlingsproduktion medverkade under året vid utgivningen av 426 (420) bokprojekt, företrädesvis avhandlingar från Uppsala universitet. Avgifter och anslag till DiVA, Avhandlingsproduktion och Grafisk service svarar tillsammans med AUU:s försäljning till återförsäljare och direkt till kunder för en väsentlig del av bibliotekets externa intäkter.

Den fria tillgången till Open Access-resurser utgör ett stort skifte inom biblioteksväsendet. Till de stora bibliotekens uppgifter hör numera att publicera digitalt. Open Accesspublicering innebär också behov av nya finansieringsmodeller. Det blir allt vanligare att Open Accessaktörer söker frivillig finansiering från sina största användare. Universitetsbiblioteket bidrar till exempel till databasen ArXiv. Ett annat Open Accessinitiativ som stöds är Open Library of Humanities.

Till publiceringsarbetet skall också den redan redovisade materialdigitaliseringen räknas. Löpande förs universitetsbibliotekets digitaliserade material in i Alvin och görs öppet tillgängligt för hela världen. Konsortiet består av universitetsbiblioteken i Uppsala, Lund och Göteborg, men även ett antal andra aktörer publicerar i Alvin. Under 2018 blev bland annat Örebro universitetsbibliotek ny medlem.

Platsskapande

Biblioteket fortsätter att tillsammans med fakulteter och intendenturer utveckla arbetsmiljön för användarna. Biblioteken på alla campus i Uppsala och på Almedalsbiblioteket i Visby utgör många studenters viktigaste arbetsplats och skall vara dynamiska miljöer för tyst läsning, sociala möten, undervisning, grupparbeten och professionell rådgivning.

UUB medverkar i Utvecklingsplan 2050. Projektet ska ta fram en översiktlig plan för universitets rumsliga struktur och fysiska gestaltning under de kommande decennierna. Morgondagens lärmiljöer, forskningens infrastrukturbehov och studenters och medarbetares boende- och rörelsemönster ligger till grund för arbetet.

Under året har biblioteket medverkat i förnyandet av studiesociala ytor på Ångströmlaboratoriet och ett Makerspace har invigts. Makerspace är en studentdriven, tillgänglig och kreativ studieplats där studenter kan skapa prototyper, testa idéer och utveckla sitt lärande. Peer-to-peer-lärande är centralt. Vid Karin Boye-biblioteket har ett nytt undervisningsrum öppnats för stöd i bland annat digitala metoder.

Satsningen på digital kundtjänst, ”Fråga biblioteket” har sparat resurser. Flera bibliotek erbjuder nu 24/7-öppet med hjälp av stödet från Fråga biblioteket. Bibliotekslokalerna har även anpassats för att vara självinstruerande.

Ombyggnaden av Carolina Rediviva har fortsatt enligt plan, och återflytten till entréplanet sker före och under sommaren 2019.

Trots ombyggnadsarbetena i Carolina har många studieplatser kunnat erbjudas. Under 2018 har universitetsbiblioteket haft öppet 3879 (3462) dagar och registrerat sammanlagt 1 059 435 (1 137 292) besökare (exklusive Almedalsbiblioteket).

Säkerhetsarbetet är prioriterat, inte minst för de unika kulturarvssamlingarna. Tillsammans med universitetets säkerhetsavdelning har två omfattande seminarier genomförts och det har kunnat konstateras att biblioteket även fortsättningsvis står inför många utmaningar på trygghets- och säkerhetsområdet. Fortsatta ansträngningar görs för att förbättra säkerheten för samlingar, personal och besökare.

Evenemang och besök

Trots att Carolina-huset är under ombyggnad har olika evenemang anordnats under året. Uppskattat är Luciatåget i A-salen som samlar en publik på nästan 500 personer. Ett exempel på ett boksläpp var professor em. Lars-Gunnar Larssons *Per Holmberger och sockenlapparnas språk*, en viktig kultur- och språkvetenskaplig undersökning av ett manuskript i Carolinas samlingar som berättar om bofasta samer i Gävletrakten på 1700-talet. Boken är utgiven i bibliotekets acta-serie och gavs en understreckarrecension i SvD.

Carolina Rediviva spelar en viktig roll inte bara för Uppsala universitets representation utan också för dess varumärke. Ombyggnaden har inte hindrat en lång rad av specialvisningar. Många av dessa gjordes för universitetets prominenta gäster. 84 (80) grupper av besökande togs emot med sammanlagt 1002 (1072) personer. För tredje gången genomfördes Sista aprilfirandet med Orphei Drängar på Carolinas trappa. Numera samlas uppemot 45 000 personer utanför Carolina Rediviva i anslutning till mösspåtagningen kl. 15. Förmodligen saknas motsvarighet till denna årliga uppslutning kring en biblioteksbyggnad.

Två evenemang på högsta nivå visar på bibliotekets betydelse som resurs och ansikte utåt för universitetet. I januari gästades Carolina Rediviva av president Guðni Jóhannesson vid ett isländskt statsbesök. President- och kungapar beskådade då bland annat Uppsala-eddan, en av de viktigaste källorna till den äldre isländska kulturen. I april arrangerade Museum Gustavianum en utställning av Uppsala universitets skatter i Tokyo. Centrala delar av det för Japan så intressanta material är från universitetsbiblioteket, och invigningen bevistades av det svenska kungaparet och det japanska kejsarparet.

Under 2018 utsågs en styrgrupp för universitetsbibliotekets 400-årsjubileum 2021.

Förutsättningar för att uppnå målen och strategierna

I bibliotekets mål- och strategidokument framhålls som en särskild punkt behovet av samarbete, enhetliga processer och gemensamma förhållningssätt. Arbetsmiljön skall vara god och biblioteket en attraktiv arbetsplats med högt kompetent personal. För att öka nyttan och stärka samhällsrelevansen ska bibliotekets tjänster och samlingar synliggöras.

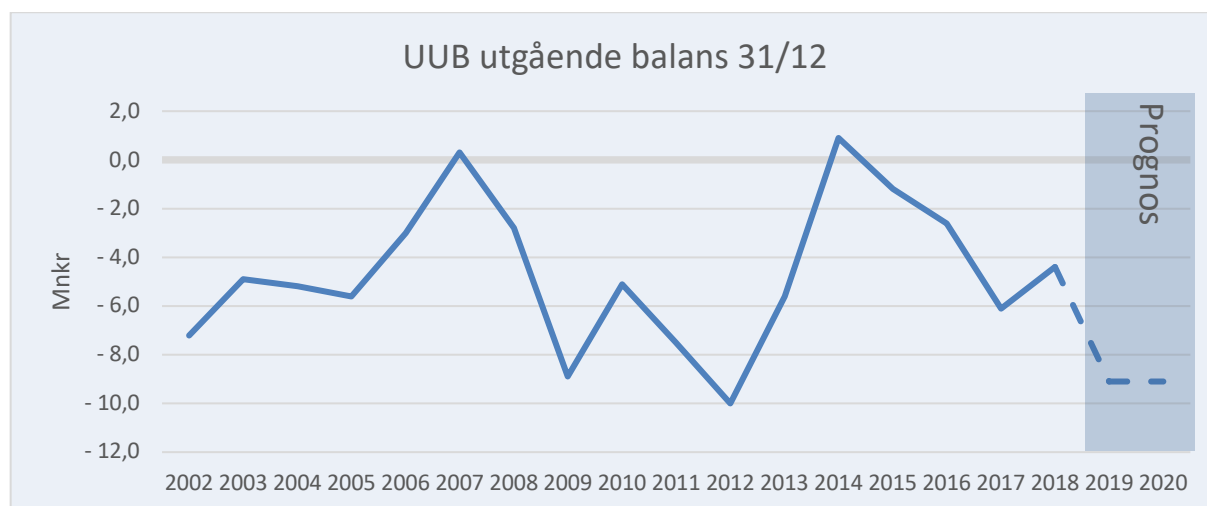
Det biblioteksgemensamma och därmed verksamhetsnära IT-stödet har varit en av många delar i bibliotekets utveckling. Som ett led i arbetet med att arbeta som ett sammanhållet bibliotek har en digital verktygslåda utformats. Den ger stöd till gemensamma arbetssätt i en organisation som är geografiskt spridd över olika campusområden. Verktygslådan ger bland annat stöd till kommunikation, gemensamma arbetsytor, ärendehantering, gemensamma rutinbeskrivningar och dokumentation. Infrastrukturen som den digitala verktygslådan utgör ger kontinuerligt förutsättningar för effektivisering och verksamhetsutveckling inom biblioteket.

Ett övergripande arbete inom strategisk kompetensförsörjning har genomförts under året. Arbetet att stärka medarbetarskap och ledarskap har varit i fortsatt fokus och i slutet av året fastställdes en strategisk inriktning inom UUB.

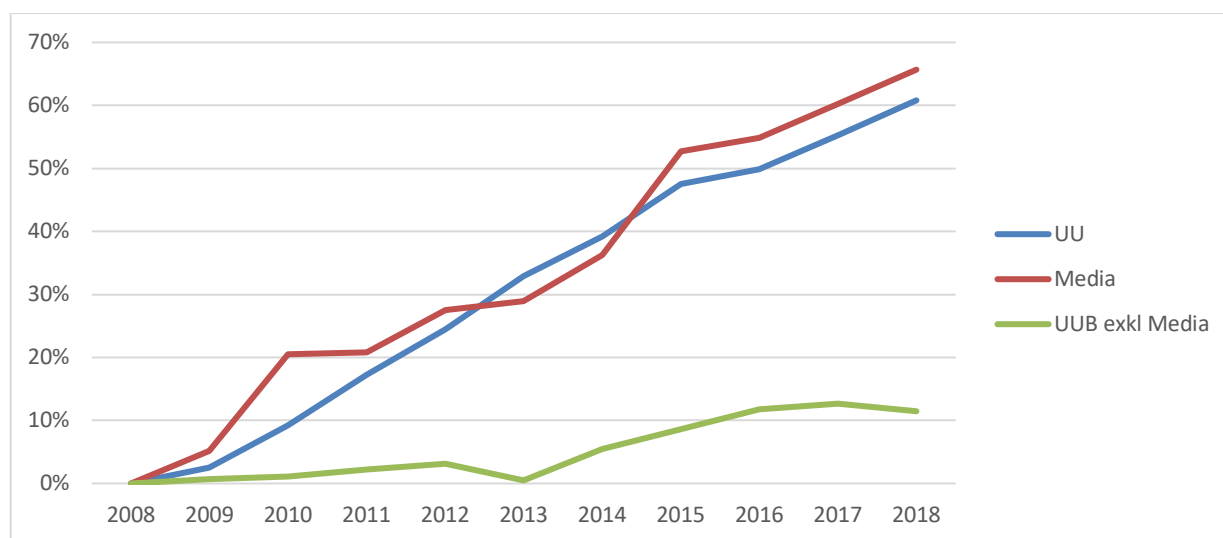
Liksom förra året kan konstateras att den ekonomiska utvecklingen är fortsatt oroande. Biblioteket har svårigheter att möta behoven från ett snabbt växande universitet. Ändå måste även 2018 betraktas som ett framgångsrikt år. Verksamhetsutvecklingen är stark och förflyttningen snabb till moderna arbetssätt. Medvetenheten om universitetsbibliotekets roll som vetenskaplig infrastruktur är ökande inom och utanför biblioteket.

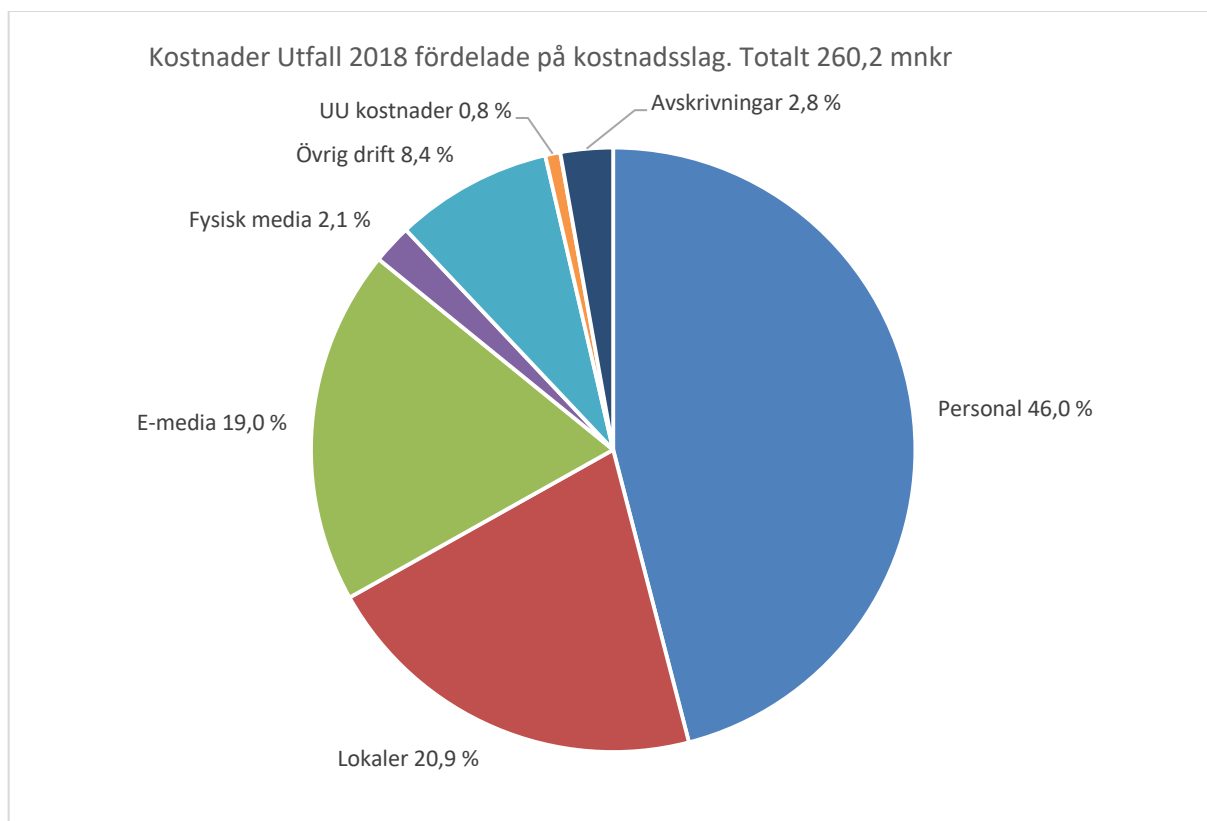
Lars Burman
Överbibliotekarie
Uppsala universitetsbibliotek

Bilaga till verksamhetsberättelse för Uppsala universitetsbibliotek 2018

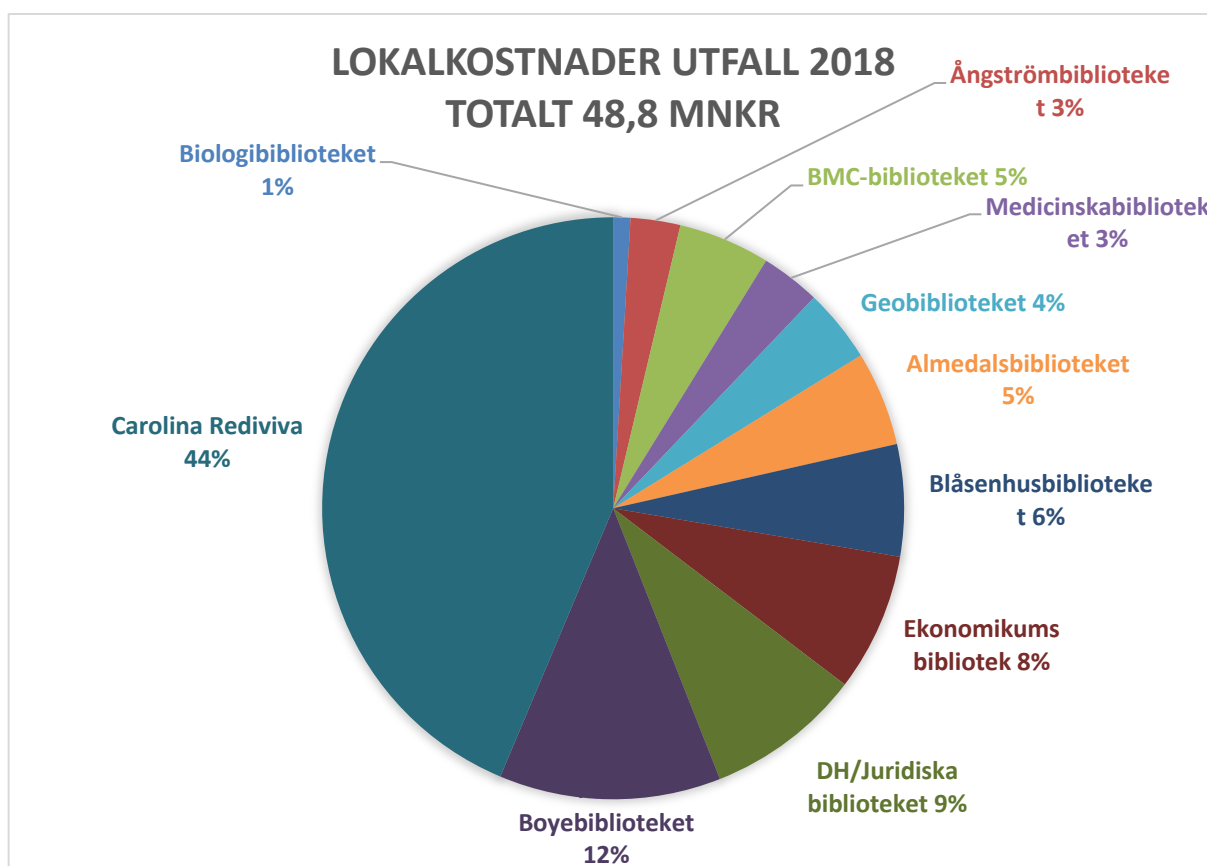

Universitetsbibliotekets andel av universitetets kostnader:

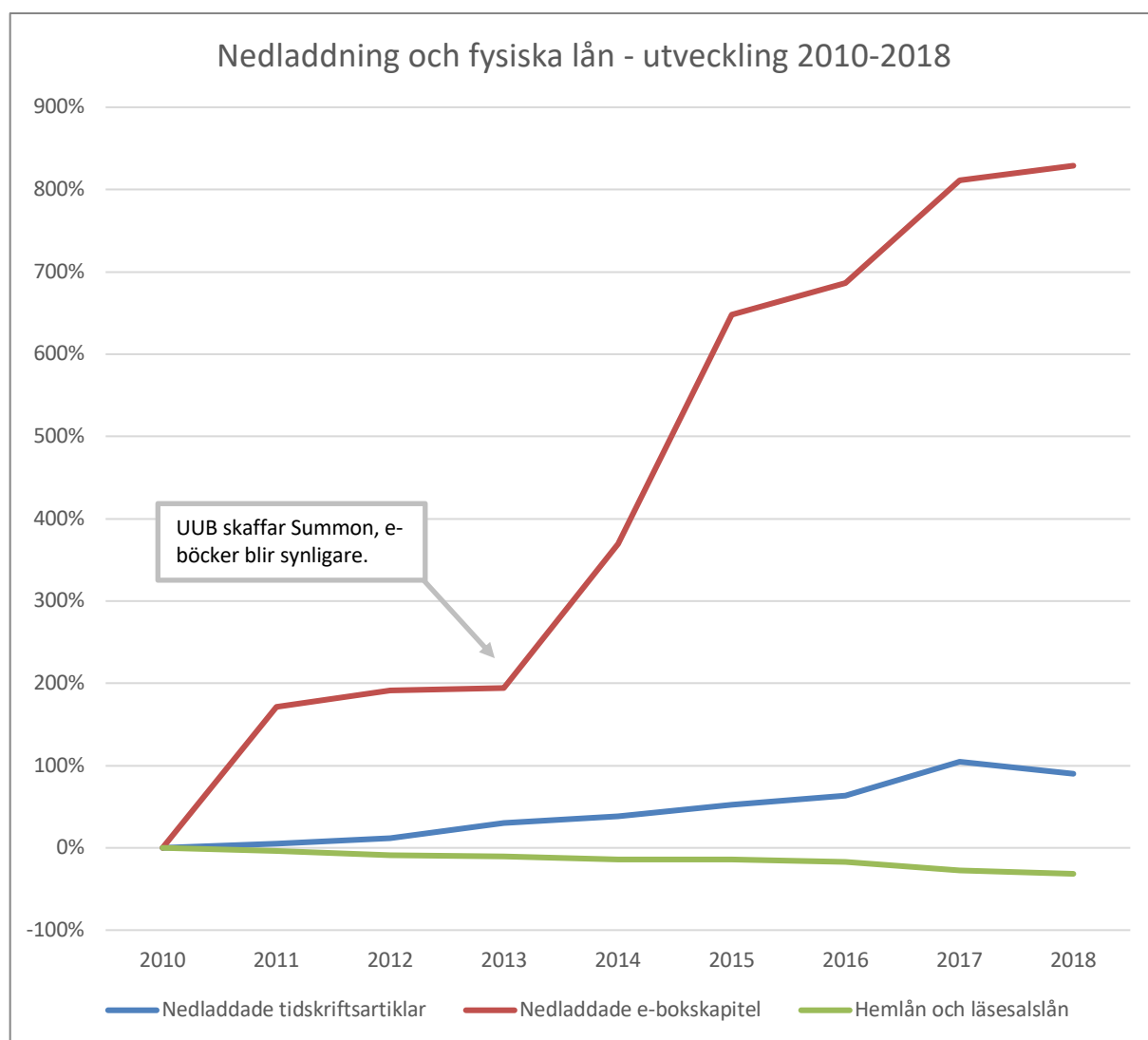

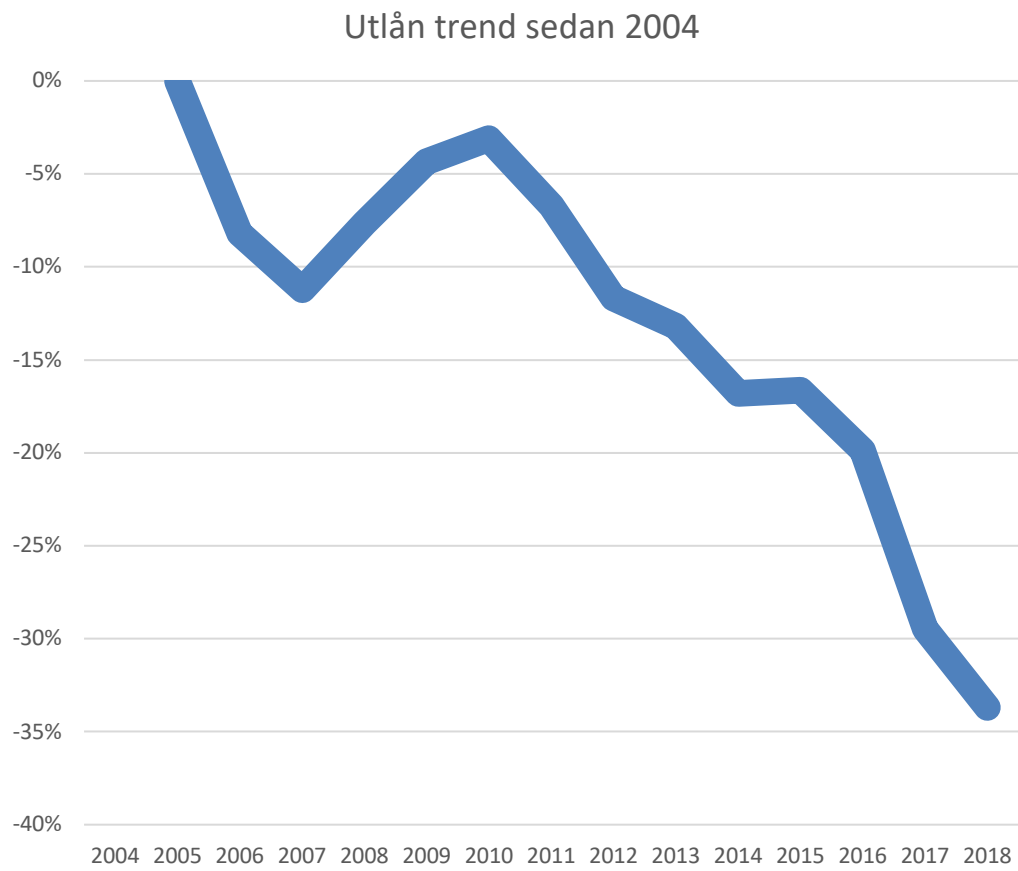

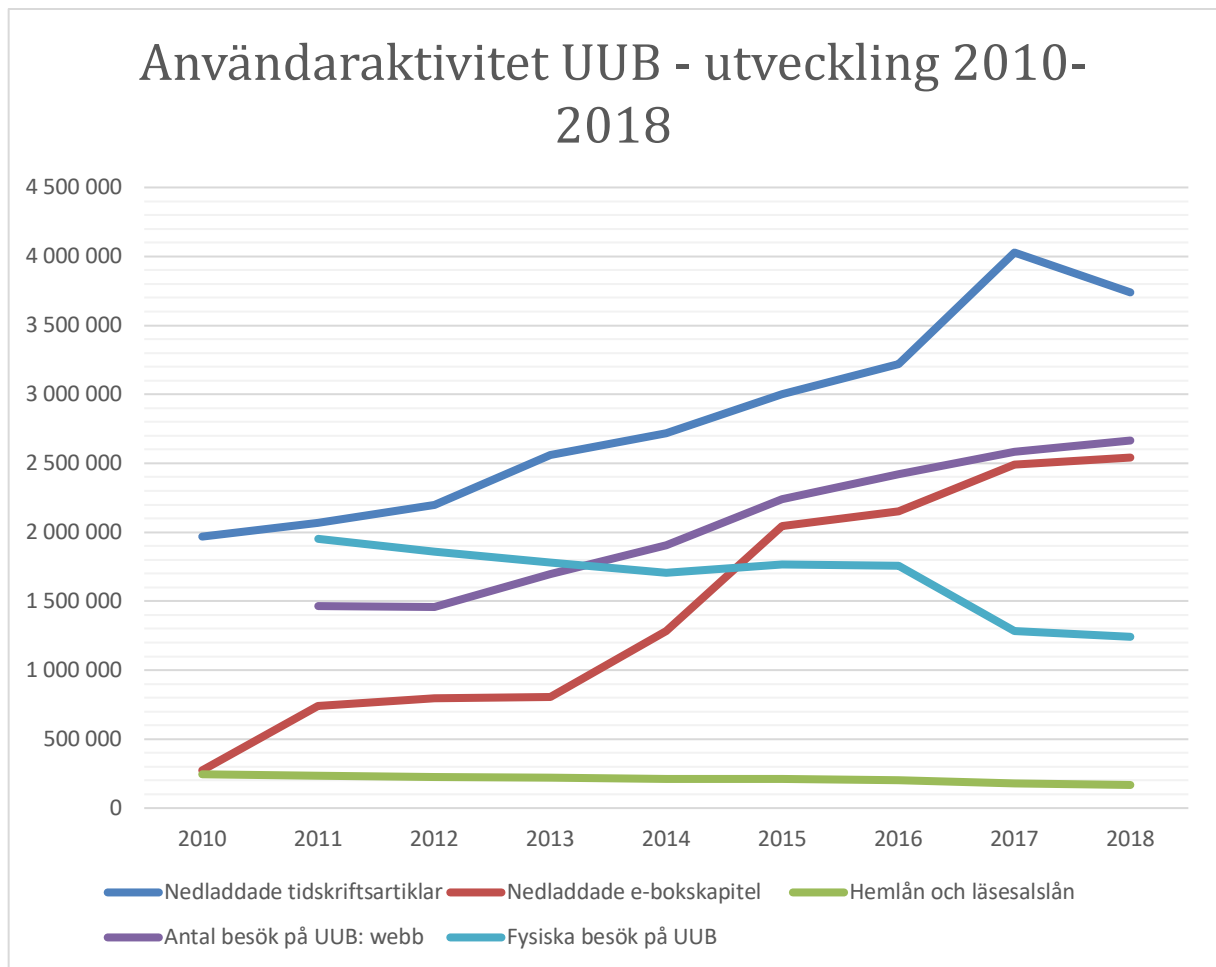

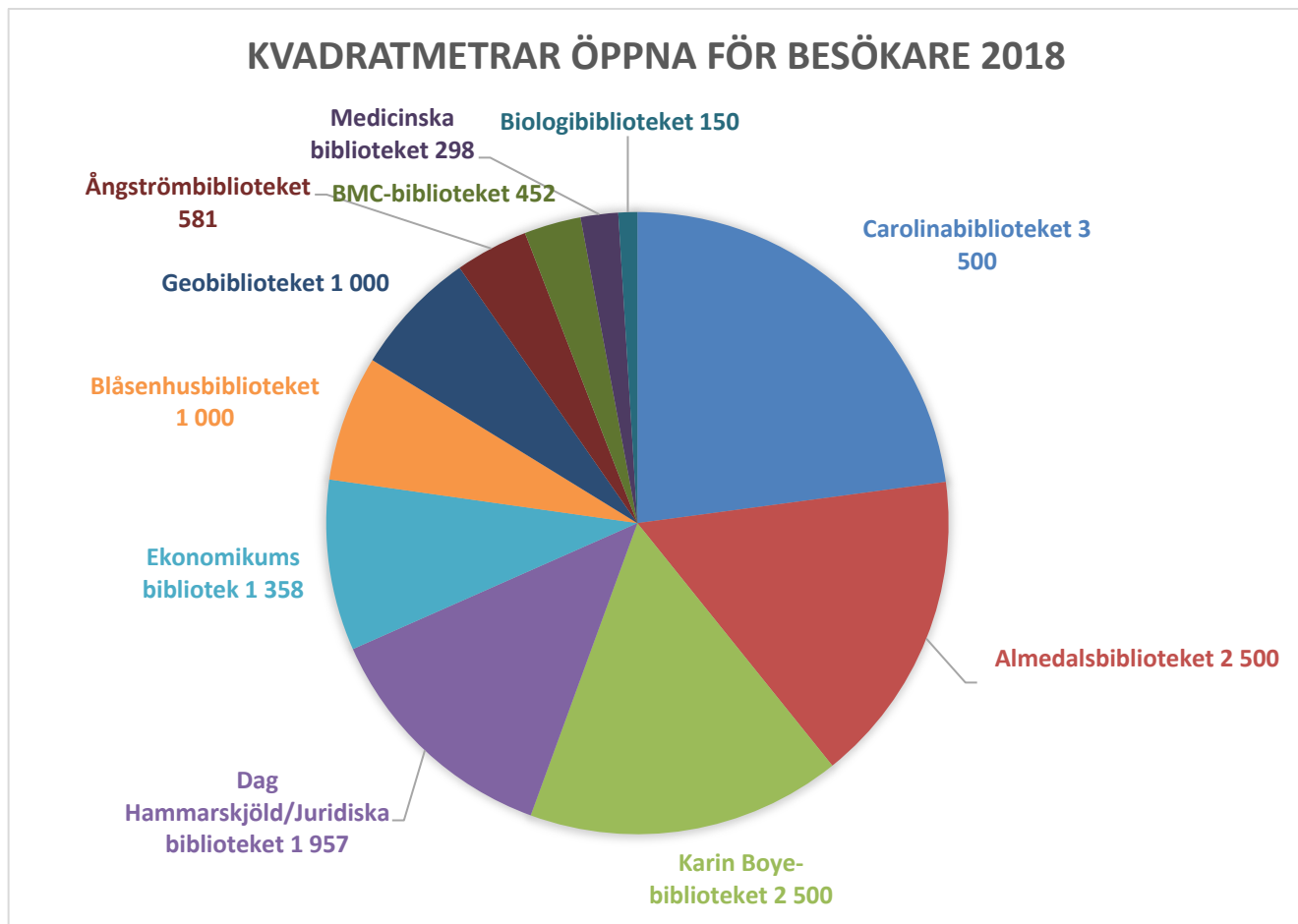

Kostnader för externa magasin är inte medräknade.

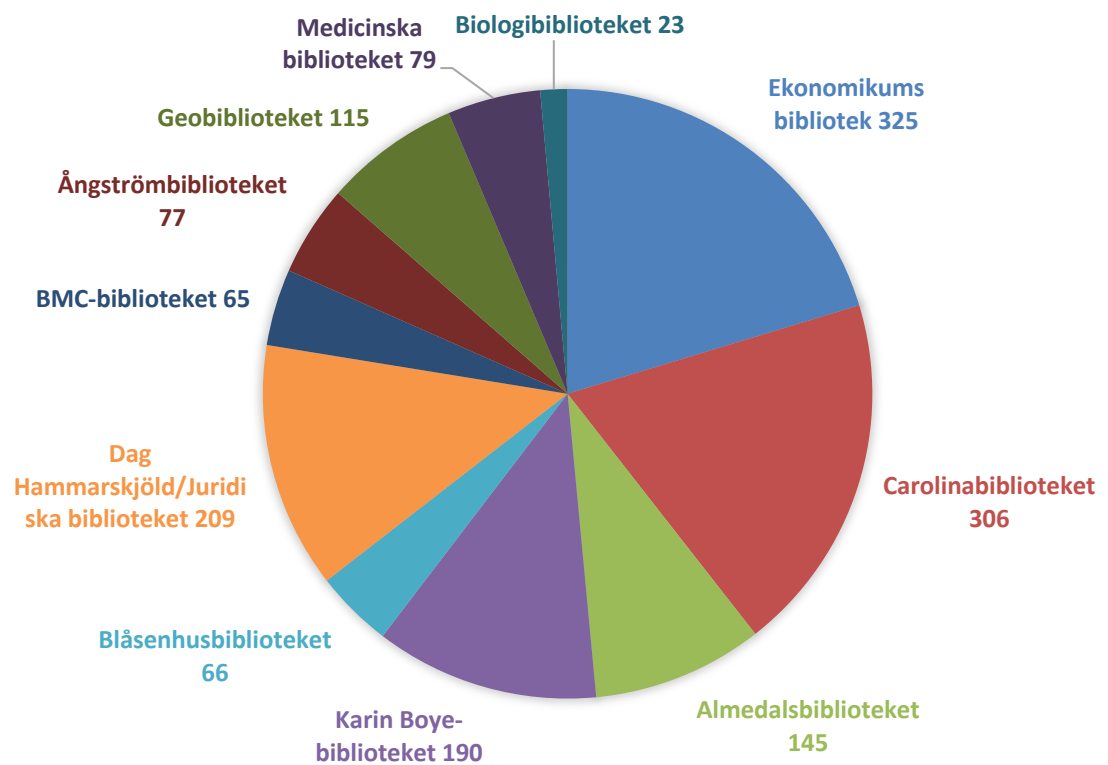

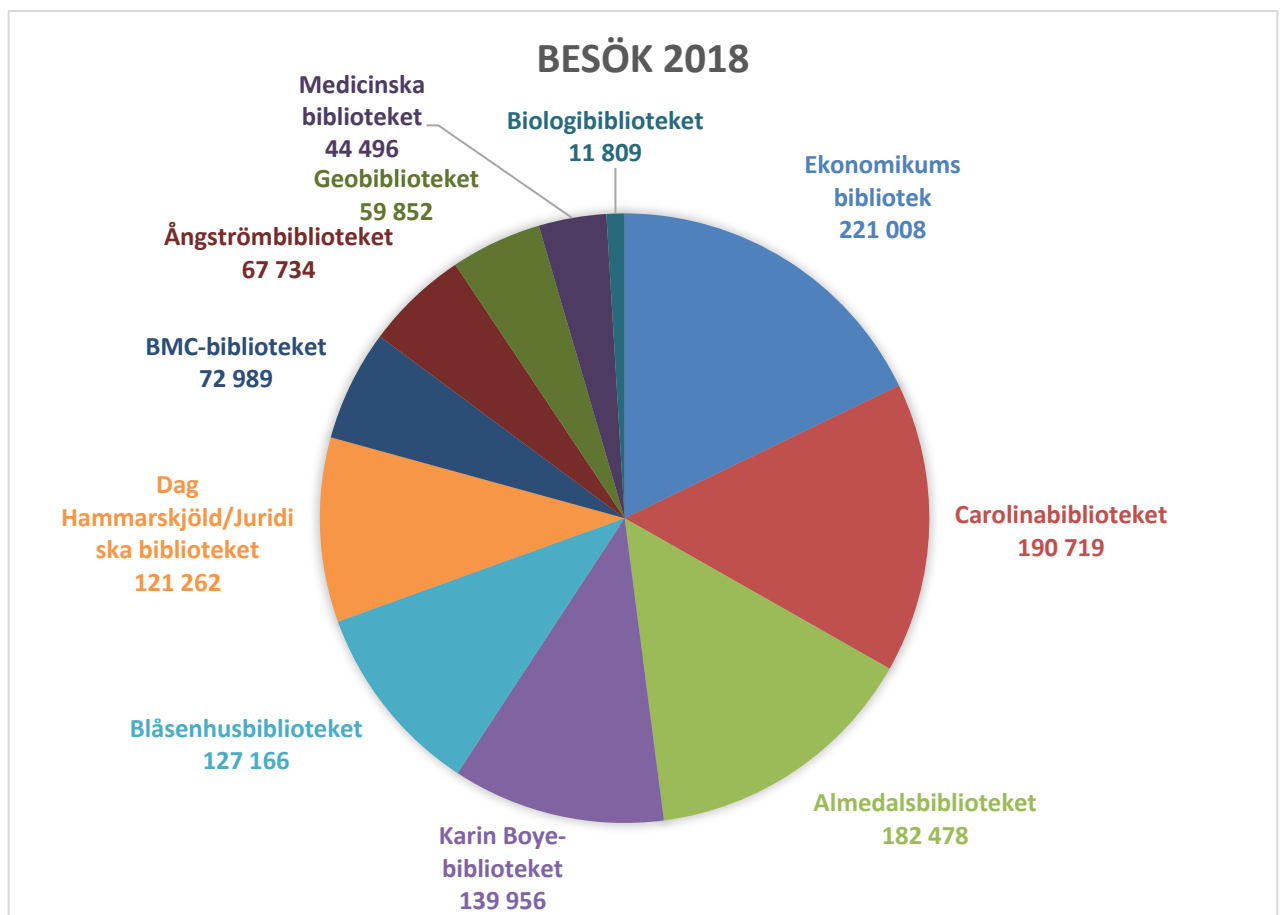

Siffror ur den nationella biblioteksstatistiken. Siffrorna för Almedalsbiblioteket gäller hela biblioteket, det vill säga både universitets- och folkbiblioteket.

STUDIEPLATSER 2018

Siffror ur den nationella biblioteksstatistiken. Siffrorna för Almedalsbiblioteket gäller hela biblioteket, det vill säga både universitets- och folkbiblioteket.